

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Pressmeddelande **2009-03-17**

Europadomstolen prövar giltigheten av svenska domar beträffande sedvanerätt till renbete

Länsstyrelsen i Jämtlands länd anför i pressmeddelande 2009-03-06 anför att Europadomstolen för Mänskliga Rättigheter inte kommer att pröva samernas sedvanerätt till vinterbete för ren i Härjedalen. Länsstyrelsen påstår vidare att den lagkraftvunna domen från 2004 som fastställer att samerna saknar vinterbetesrätt för ren på privata marker därmed fortsätter att gälla.

Samebyarna i Jämtland, Härjedalen och Dalarna, samt Svenska Samernas Riksförbund (SSR) centralt, är starkt kritiska till att länsstyrelsen ö h t uttalar sig i denna sak, samt till innehållet i uttalandet.

- Härjedalsmålet är en tvist mellan privata parter, säger Mattias Åhrén, representant i SSR:s styrelse från regionen Jämtland. - Länsstyrelsens uppgift är att stödja båda sidors verksamhet. Mellan deras respektive intressen skall länsstyrelsen förhålla sig neutral. Vi ifrågasätter det korrekta i att länsstyrelsen tar på sig att tolka ett beslut från Europadomstolen i en tvist mellan privata parter, fortsätter Åhrén.

Länsstyrelsens agerande blir särskilt anmärkningsvärt då denna så tydligt tar ställning för ena parten. Länsstyrelsens påstående att Europadomstolen inte meddelat prövningstillstånd är direkt felaktigt. Länsstyrelsens kommentarer om det materiella innehållet i beslutet är kanske inte uppenbart felaktiga tekniskt sett, men försåtliga och onyanserade.

- Det är formellt riktigt att Europadomstolen inte tar upp frågan om egendomskyddet. Det är dock en förvanskning att påstå att Europadomstolen endast skall pröva målets handläggningstid och ”om samebyarna haft tillgång till ekonomisk rättshjälp”, säger Åhrén. - Att samebyarna inte haft tillgång till rättshjälp är fakta och behöver inte prövas. Vad som skall prövas är om den omständigheten att samebyarna nekats rättshjälp medfört att de inte fått en rättvis rättegång, fortsätter Åhrén. - Skillnaden är väsentlig. Om Europadomstolen kommer fram till att samebyarna inte fått en rättvis rättegång har Europadomstolen underkänt de svenska domstolarnas prövning. Den svenska staten kan då inte längre förlita sig på domen från Svea hovrätt, utan måste utgå ifrån att det inte finns någon rättvis rättskraftig dom över renbetesrätt till de aktuella områdena. - Länsstyrelsens påstående att samebyarna saknar rätt till vinterbete på privat mark i Härjedalen oavsett vad Europadomstolen kommer fram till är således inte korrekt, avslutar Åhrén.

Länsstyrelsen borde stötta samebyarna i denna svåra situation, och bidra till att finna lösningar. I stället snarare förvärrar man situationen. - Samebyarna uppfattar det som att länsstyrelsen närmast försöker pressa dem till att underteckna avtal om renbetesarrende som samebyarna saknar ekonomiska förutsättningar att klara av, och därvid uttalat att länsstyrelsen kommer att skära ned byarnas renantal om de inte skriver under avtalet. – Länsstyrelsens försök att pressa samebyarna till att skriva på ett avtal är oacceptabelt i sig. Men förfarandet blir än mer anmärkningsvärt då detta sker samtidigt som Europadomstolen håller på att granska om Sverige tagit ifrån samebyarna deras betesland genom att bryta mot deras mänskliga rättigheter, avslutar Åhrén.

För ytterligare information, kontakta Mattias Åhrén, representant i SSR:s styrelse från regionen Jämtland, mobil tel +47 47 37 91 61.